

Izhaja

vsak četrtek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in pošljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7. Osební pogovor od 11. do 12. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankovani dopisi se ne sprejmejo.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za Avstro-Ogrsko . . . K 4.—
» Nemčijo . . . » 5.—
» ostalo inozemstvo . . » 6.—
za celo leto.

Naročnina naj se plačuje vnaprej.
Posamezna številka velja 10 h.

Za oglasila se plačuje po 10 h, med besedilom po 20 h za 1 cm² vsakokrat; minimum 24 cm². — Za poslano se plačuje po 15 h, za parte in zahvale po 20 h za 1 cm². — Za male oglase se plačuje po 4 h, debelo tiskano 6 h za besedo vsakokrat; minimum 40 h. Za izvestilo pri upravníštvu 40 h posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov:
Upravištvó lista »Mir« v Celovcu,
Vetrinjsko obmestje št. 26.
Poštnohranilnični račun št. 96.232.

Leto XXXVI.

Celovec, 6. aprila 1917.

Št. 14.

Blagoslovljene praznike vsem
prijateljem »Mira«!
Uredništvo in upravništvo.

Vstajenje narodov.

Strahovita je teža, ki jo je naložila narodom svetovna vojska. Avstro-Ogrska in Nemčija si svetovala, da snamete narodom to težo in sklenete mir.

Naš cesar in cesarica sta se podala v nemški glavni stan; cesarica je želela, da se spozna z nemško cesarico. Ker pa bo dana priložnost za državno-politične razgovore, ju je spremljal zunanji minister grof Czernin. V nemškem glavnem stanu je tudi državni kancler Bethman-Hollweg. »Lokalanzeiger« poroča, da je ta obisk v zvezi s ponudbo miru sovražnikom.

Bodo sovražniki to pot sprejeli ponudbo, omeščani po podvodnem vojskovanju in siljeni od negotovosti, kako da se revolucijsko gibanje razvije?

S sprejeto ponudbo, pogajati se za mir, bi bila vsem narodom, tudi nevtralnim, odvzeta velika butara. To bi bilo zanje pravo vstajenje. Za vse narode? Tudi za male narode?

Vsi narodi voljno in požrtvovalno nosijo težo in križe vojske v upanju, da se po vojski začnejo zanje zopet boljši časi. Ti upi polnijo zlasti manjše in nesamostojne narode. Se bodo ti upi izpolnili? Mnogim narodom gotovo! Ali tudi nam? To je odvisno od razvoja naše notranje politike. Če se bo razvila po načrtu kakega Wolfa, potem seveda za nas ne bi bila bodočnost rožnata. Toda tega nikdar ne bomo verjeli. To bi ne bilo plačilo, kakor ga je obljubil narodom monarhije zunanji minister Czernin.

Eno za nas stoji: Poljake čaka boljša bodočnost, kakor je bila žalostna njihova zgodovina.

Centralni državi sta proglasili Rusko-Poljsko za samostojno državo, ki se bo pod nemško in našo patronanco šele uredila.

Tudi Rusi bodo za to. Že prejšnja vlada je obljubila Poljakom narodno avtonomijo, narodno samostojnost. Sedanja, revolucijska vlada je proglasila svobodo za vse narode širne Rusije, versko, narodno, kulturno in versko svobodo. Tlačena Finska je dobila zopet svoj deželni zbor. Zaprti njeni voditelji so se začeli vračati v domovino. Za Poljsko se je postavil poseben odbor, ki bo proučeval poljsko vprašanje.

Tudi Poljaki na Pruskem pričakujejo boljšo bodočnost. V pruski zbornici je knez Radzivil povdarjal pomen novemberskega manifesta o ustanovitvi samostojne Poljske, za katerega so Poljaki hvaležni. Sporazum med Poljaki, Prusijo in Nemčijo je mogoč le na podlagi popolne enakopravnosti. Vojvoda Trachenberg je pohvalil predgovornika in se izrekel za to, da se naj na Pruskem odpravijo izjemni zakoni za Poljake, kakor zakon o razlastitvi poljskih posestnikov. Poljakom je treba dati verski pouk v maternem jeziku in rabo poljskega jezika v društvih in pri zborovanjih.

Podpredsednik državnega ministrstva pl. Breitenbach je pozdravil govor kneza Radzivila. Vsled dolgotrajne vojske je vlada že sedaj začela razmišljati o odpravi izjemnih zakonov za Poljake in o olajšavah v rabi maternega jezika. Manj veselo pozdravljajo avstrijski Poljaki samostojnost Galicije, ker jim s samostojnostjo brez denarja za prenovljenje opustošene dežele ni mnogo pomagano.

Poljaki v zadnjem času zahtevajo, da se vse poljske dežele, tudi sedanja Poljska, združijo v eno politično in upravno celoto in pod habsburškim žezlom. Kakor poroča »Straža«, je v poslanskih krogih močna struja za to, da Poljaki ne gredo več v avstrijski državni zbor, da s tem dovolj krepko povdarijo svoje vsepoljsko mišljenje. Druga struja je za vstop, ker poljski narod sam ne more popraviti vseh poškodb, ki jib je vojska zadala poljski zemlji. Nevolja Poljakov postaja tem večja, ker se glasi, da se tudi za Galicijo namerava

vesti nemški državni jezik. Kakor smo že omenili, tem vestem o nemškem državnem jeziku ne moremo verjeti. Vsekako čaka Poljake zopet lepša bodočnost, četudi se morda ne izpolnijo vse njihove želje.

Tudi Ukrajince čaka lepša bodočnost. Za to so že prva znamenja tu. V Kijevu so ukrajinski oficirji zborovali in sprejeli predlog, da se naj združijo vse dežele Ukrajine in zedinijo s federativno svobodno Rusijo.

Ko čakajo razne druge narode, mnoge po zaslugi Avstro-Ogrske in Nemčije, lepši časi, ali naj monarhija pozabi na svoje najzvestejše in najhrabrejše sinove, na Slovence in Hrvate? Ni mogoče! Tudi mi bomo — to trdno upamo — po končani vojski obhajali vstajenje slovenskega in hrvatskega naroda. To nam jamči cesarjeva beseda, izgovorjena za vse narode monarhije.

Grof Czernin za mirovna pogajanja.

Nasproti uredniku »Fremdenblatta« se je naš zunanji minister grof Czernin izrazil, da noče proklovati o izidu francoske revolucije. Če bo izprememba na Ruskem tamošnjemu trpinčenemu prebivalstvu prinesla spoznanje, da je nadaljevanje vojske zločin in da lahko vsak dan — Rusi in četerosporazum — sklenejo časten mir z osrednjima državama, potem gre proti koncu ta grozna moritev ljudi. Nas ni mogoče uničiti, pa tudi mi nečemo nikogar uničiti. Naše fronte stoje bolj trdno kakor le kdaj, naš gospodarski položaj je zagotovljen. Mi se moremo in se bomo prebili. Požrtvovalnost brez primere in sila, s katero narodi monarhije prenašajo pomanjkanje, jima jamčita za končni uspeh. Največja zasluga ne gre »višjim glavam«, ampak srednjemu stanu in v prvi vrsti širšim množicam. Klobuk z glave pred milijoni, ki v strelških jarkih in doma prenašajo delo in vsakdanje pomanjkanje brez mrmranja. Klobuk z glave pred njihovo veličino in silo. Pride dan, ko bodo narodi monarhije dobili plačilo za svoje junaštvo.

Podlistek.

Fric.

Spisal Lečnik Miloš.

Mnogo utisov so prinesli zadnji meseci, zadnja leta. Iz naročja domovine me je kruta usoda iztrgala, ter mi velela prepotovati in pregledati pol sveta. In marsikaj sem tam videl, marsikaj slišal, se nazadnje temu življenju deloma že privadil ter se čutil včasih domačega. In spomini na to, kar sem bil zapustil, so postajali vedno temnejši. Le ta in ona slika se je še svetila iz daljne daljave.

Pred vsemi drugimi pa mi je ostala v spominu ena slika — slika mojega tovariša Frica.

Zibelj njegova je tekla v Lovankah pri Dobrlivasi, v verni in zavedni hiši. Očetu njegovemu ni bilo usojeno, dolgo se veseliti svojega Frica. Šel ga je pričakovat onstran tega sveta.

Ob velikodušni svoji materi in ob ljubeči ga sestri in bratu je živel svoja otroška leta. V šoli je pokazal, da je brihtna glavica. Pa so si mislili mama: »Kaj pa bi bilo, če bi poslala Frica v mestne šole?« Bila je njih srčna želja, videti ga enkrat kot mašnika pred oltarjem.

In tako je prišel v Marijanišče, v gimnazijo, kjer je študiral mirno in nemoteno šest let, ko je izbruhnila vojna, ki je zahtevala zase kar v začetku nekaj sošolcev. A Fric je imel že od nekdanj poseben nagnenje do vojaštva in se prav nič ni ustrašil trenutka, ko je klical cesar i njega. Pa bil je Fric vojak, da so vse strmele in gledale, kadar je prišel na dopust domov. Kako težko je bilo slovo, ko se je vračal po zadnjem dopustu — kakor da bi bil slutil to, kar je moralo priti. Se nikdar poprej se ni ločil tako težko od svoje matere, sestre in brata, še nikdar prej mu solze

niso zalile njegovih jasnih oči. Že je zapustil svojo domačo vas. A tam na cesti je obstal, obrnil se nazaj, na vas, kjer je bil tako srečno preživel toliko veselih in nedolžnih let, na vas, o kateri je vedno govoril s takim ponosom, s tako ljubeznijo! In neka velikanska sila ga je gnala nazaj, nazaj v vas, v očeto vsko hišo, svoji materi v naročje.

Potem pa je šel na fronto, na italijansko fronto, kjer je celih enajst mesecev neprenehoma kot vojak trpel in se veselil. Ko je pa nevarnost trkala na severna vrata, je bil poklican v Galicijo — meseca junija 1916. leta. Nečloveškega je moral tam prestati; a ni mu bilo dovoljeno, veseliti se ob spominih na to trpljenje. Zadet od treh krogelj je daroval svoje mlado, vzgledno življenje — v krvavi bitki blizu Delatina v Galiciji, dne 3. julija l. 1916.

* * *

Si nam torej resnično iztrgan iz naših rok za vedno. Kdaj bomo mogli ostali to popolnoma zapopasti? Bil si mi skozi vsa tista leta pol življenja. Kako si naj predstavljam svoje lepe čase v Marijanišču brez tebe? Kako? Bila sva skupaj pri študiju, skupaj pri vsaki zabavi! Nikdar ne pozabim tistih solčnih dni v vrtu Marijanišča. Ko sva ležala v visoki travi, v senci, čisto sama, ter se pogovarjala o vsem sedanjem, sanjarila o bodočnosti, kaj da bova počela v počitnicah, kaj bo po gimnaziji itd. itd.

O ko bi ti, moj dragi Fric, enkrat pogledal na nas, videl bi, kaj si nam bil. Videl bi plakati vse svoje še ostale tovariše in znance, videl jokati in ihteti svojo mater, sestro in brata cele dni in cele noči.

In rekel bi: Videl sem veliko ljubezni, a take ne najdeš nikjer . . .

Sličici.

Spisal Fr. Ks. Sušnik.

Na poti pri bornem lesenem križu stojita, on v cvetu svojih mladih let, ona dražestna in krasna, kot polrazcveteli pop rdeče vrtnice. Žalost je na njunih licih, ona žalost pri ločitvi, ki krči srce in ga tira v divji obup — žalost brez najmanjše iskrice upanja . . . Ko sili svobodno srce bridko čuvstvo: mogoče zadnjikrat. — Poleg njiju pa bolestno visi na drvenem križu Sin božji in gleda na mlada skozi polzatvorjene veke z umirajočim pogledom. In nad vsem se šopiri košata lipa in razprostira svoje veje preko pota. In zeleneče listje šumi tožen spev v tihi večer. Pomladni vetrovi se igrajo z njenimi cveti in jim pripovedajo čudne zgodbe o daljnem jugu. Zadnji solčni žarki plavajo z obzorja preko zelenih livad in poljubljajo zasanjajočo naravo. In cveti kimajo med travico in sanjajo svoj čarni sen o mladi Vesni.

*

Z neba lije mesec svoj lojev soj na zemljo. In narava sanja svoj tihi sen; in stoletne lipe sanjajo o prošlosti, ciprese na groblju sanjajo in včasih bolestno zaječijo, kot bi jih kdo prebudil. Mir je na pokopališču; oni mir, ki se trudnemu tako prilega, ki pa polni po življenju težeče srce s strahom in bojaznijo. Na svežem grobu pod košato cipreso pa je, kot bi ležala senca na malem spomeniku; mlado dekle je zleknjeno preko groba in spava . . . Lasje so kuštravi, lica blede in ob-jokana, ustnice osinele, roke pa se krčevito oklepajo trdega kamna. V mramorju je vdolbena slika mladega vojaka . . . Neusmiljeni mesec pa se poredno reži na grob in na kamen. Stotero groznih

Naš predlog, da naj se skliče mirovna konferenca vseh vojskujočih, velja še vedno. Za tiste, ki hočejo vojno nadaljevati, se ne izpremeni prav nič, če se snide konferenca. Boj se lahko nadaljuje med zborovanjem. Mi imamo v svojih rokah obširna sovražnikova ozemlja, sovražnik pa naša. Na morju se sovražnik bori z blokado proti naši podmorski vojski.

Glede vojne cilja se je izrazil minister: Javno sem povedal, da vodimo obrambno vojsko, ki hoče monarhiji dati zavarovan, prost in nemoten razvoj. Jamstvo za obstoj in možnost svojega obstanka moramo dobiti.

Nemški kancler za mir z Rusi.

Nemški državni kancler je 29. m. m. govoril v nemškem državnem zboru o položaju in se je z ozirom na rusko revolucijo izrazil tako-le:

Že lani je zavrnil legendo, da je Nemčija na Ruskem podpirala reakcionarni avtokratični sistem proti vsakemu svobodoljubnemu gibanju. Ravno nasprotno je res. V najhujši stiski, v revoluciji po japonski vojni l. 1905, je nemški cesar kot prijatelj carja nujno prosil, da naj se nikar ne ustavlja opravičenim željam po reformi. Car je šel drugo pot, ki ni odgovarjala niti njegovim, niti našim interesom. Če bi se Rusija posvetila notranjim reformam, bi ne bilo prostora za nemno osvojevalna stremjenja, ki so privedla do te vojne in tudi stari sistem bi ne zašel tako daleč.

Ne vemo, kako se bodo dogodki razvili, toda mi ostanemo pri svojem načelu, da se nočemo vmešavati v notranje razmere tujih držav. (Prizrevanje.) Zlobno se sedaj širijo vesti, da hoče nemški cesar Rusom uničiti komaj priborjeno svobodo in spraviti carja nazaj. To je laž. Ruski narod naj si svojo hišo uredi sam. Mi si moremo želeli le to, da se Rusija razvije v trdno in varno trdnjavo miru. Če bo preuredba privedla do zopetnega zblizanja narodov, ki sta navezana na dobro sosesčino, tedaj to pozdravljamo z veseljem. Nemčija je veliko trpela pod grehi stare Rusije. Ruski narod, ki prav gotovo ni hotel te vojne, naj se nikar ne boji našega vmešavanja. Želimo le, da bomo z njim čim prej živeli v miru, ki bo zgrajen na častni podlagi za oba naroda.

Bethmann Hollweg ni za noben oktroā.

Kaj je oktroā? Oktroā pomenja ureditev države proti sedaj veljavnim določbam, ki je torej nezakonit in pomeni kršenje ustave.

V nemškem državnem zboru se je vršila debata o izpremembi zastarelega volilnega sistema na Pruskem, o katerem je že knez Bülow tožil, da je silno nazadnjaški in da po njem sodi svet po krivici vso Nemčijo. V zbornici so se slišali glasovi, da naj se volilna reforma za Prusijo oktroira. Proti temu se je jasno in odločno izrazil nemški državni kancler rekoč:

prozorov gleda vsako noč; kaj njemu, ako je tu umrlo srce bolesti! In stoletne lipe sanjajo v ozadju svoje večne sanje in se za hip stresejo kot preplašene; in ciprese sanjajo in včasih zaječijo, kot bi jih kdo prebudil. In v grobovih sanjajo mrtvi o vstajenju in o snidenju...

„Kje je Tvoj biser, dekle?“

Tiste dni smo nočevali v mali vasi. Dva tovariša in jaz smo imeli podstrešno sobico v srednjeveliki kmečki hiši. Takoj prvi dan sem opazil mlado dekle, blede in s prozorno kožo; moralo je biti bolno. Na večer smo jo pogosto videli tavati okrog in nehotem sem si moral misliti, da je blazna. Sočutja vprašam neki dan starko, njeno mater, kaj da ji je. Osupnila je in povesila pogled. Nisem vedel, kaj to znači. Toda ko vidim materine solze in njen obupan obraz, ko čujem njen bolesten vzklík: Nesrečna moja Hanca! — tedaj sem vedel vse.

Minil je teden in pozabil sem bledega dekleta; navadili smo se ga. Tedaj pa vidim nekega poldne, kako hiti mlad vojak proti naši hiši. Mislim, da ima gotovo novice za nas, in mu stečem naproti. A bil je tujec. Vprašam ga, kam da gre; pa mi samo pomenljivo pomežikne in pokaže na hišo: „Grem k svoji Hanci.“ Skupaj z njim sem stopil v sobo; sami sta bili mati in hči. Ko zagleda starka mladega vojaka, zakrije si z dlanmi obraz in bridko zaplaka. In hči zaplače, da bolesto odjekuje po sobi. Za hip je mladi ostrmel. Toda ko se približava dekletu in se mu ona odmiče — tedaj se mu nabere obraz v bolestne gube in z bridkim glasom zakliče: „Kje je Tvoj biser, dekle?“ Tvoja nedolžnost... In odšel je in bežal od nesrečne hiše — — —

Vse se vrti okoli pruske volilne reforme. Danes vidim, da so za takojšnjo rešitev ne samo socialni demokrati, ampak tudi napredni narodni liberalci. Ni še dolgo, da so bili zastopniki strank v pruskem deželnem zboru še nedavno drugih misli. Splošnega prepričanja torej ni. Ali naj povzročim volilni boj v času, ko je veliko število mož na fronti? Poslanec Noske je menda za oktroā. Oktroajev je bilo vseh vrst in v vseh časih, tudi na Ruskem. Toda če je trenotek, ko se kak narod bori za obstanek, pravi trenotek za izvedbo takega oktroā, to si drznem dvomiti. (Desnica pritrjuje.)

Priznali mi boste, da trezno sodim, če ob višku vojne razmišljam o tem, ali kaže to akcijo takoj začeti. Vse svoje dejanje in nehanje moram podrediti cilju, da srečno končamo vojsko. Tudi danes se nisem mogel prepričati, da bi bilo drugače boljše. Politične boje odložimo na čas, ko bomo z vso gotovostjo lahko gledali v svoj bodoči položaj.

Kakor vidimo, bi se pri nas od nemškega državnega kanclerja nemške stranke lahko mnogo koristnega naučile!

Amerika v vojnem stanju.

Washington, 2. aprila. (Kor. ur.) Wilsonova adresa bo nemudoma odposlana vsem ameriškim poslanikom in diplomatom v inozemstvu. Adresa je menda taka, da jo morajo tuje vlade smatrati tako blizu napovedi vojne stanja, da so potrebne izjave o nevtraliteti.

Vojna samo zoper Nemčijo.

Amsterdam, 3. aprila. (Kor. ur.) Reuterjev urad poroča: Predsednik Wilson je izjavil, vojna z Nemčijo bo prinesla uspešno skupno delovanje z vladami, ki so z Nemčijo v vojski. Wilson je zahteval vpoklic 500.000 mož po splošni službeni dolžnosti in rekel, da Združene države ne bodo nastopile zoper Avstro-Ogrsko in druge z Nemčijo zvezane države.

Kako je z vojsko.

Na italijanski fronti je mir. Naši sovražniki se pripravljajo na močnejšo obrambo in pošiljajo na fronto nove čete. Italijansko časopisje premišljuje o avstro-ogrski ofenzivi. „Corriere della sera“ pravi: Iz izkušenj lanskega leta ve sovražnik, da njegove pa tudi še tako dobro pripravljene ofenzivne operacije morejo ovreči zavezniki, kakor na pr. ofenzivo v Trentinu Brusilova ofenziva na gališki fronti. — List je torej primoran priznati, da avstro-ogrške lanske ofenzive ni ustavil Cadorna, kakor bi to sicer rad natvezil italijanski javnosti, nego je bila ustavljena, ker italijanska fronta vsled ruske ofenzive takrat ni tvorila glavnega bojišča monarhije. V ostalem je značilno, da list, kakor hitro se pojavijo kaki glasovi o skorajšnji avstro-ogrski ofenzivi, kliče Rusiji v spomin njeno dolžnost, da razbremeni italijansko fronto.

Angleži in Francozi se počasi pomikajo za Nemci. Pripravljajo se za večje boje pri Soissons in Arras. Zdi se, da bodo skoro začeli z boji v večjem obsegu, zadeli so pa na velike težave, zlasti slaba pota in od Nemcev iz strateških ozirov opustošeni kraji jih zelo ovirajo.

Na ruski fronti se Rusi ob Moldavi zama trdijo, da bi proti nam dosegli kake uspehe. Sicer se pa kaže pri ruskih četah po revoluciji slabejša disciplina. Ker je nova vlada vzela armadi tudi nekaj železniških vozov, da preskrbi mesta z živili, imajo ruske čete težave z dovažanjem živil in so se večkrat puntale.

Punt na Ruskem.

Ruska vlada o vojni.

„Daily Chronicle“ poroča iz Petrograda: Ministrski predsednik in notranji minister, knez Lwow je izjavil:

Zavoljo začasnega nereda, ki ga prinaša s seboj revolucija, ni treba biti v skrbi, nered da je neizogibna doba razvoja in malenkosten v primeri z velikostjo potrebne izpremembe. Velikanska večina ruskega naroda je novo vlado pozdravila, ne da bi prekinila svoje delo. Začenjamo delati, kakor še nikdar poprej. V armadi in ljudstvu vlada nov duh, novo zaupanje v zmago. Sedaj verujemo, da dobimo vojsko. Če bi stare vlade ne bili vrgli, bi ne imeli nobenega upa na zmago. Rusija je stala na robu svoje pogube, rusko ljudstvo, ki ve, da bo moglo na ustanovnem shodu izraziti svojo voljo, se zaveda svoje odgovornosti. Sedaj moramo zase govoriti, naša reč je reč naših

zaveznikov. Trdno smo odločeni, kot prost narod dokončati boj za svobodo.

Carska dvojica osamljena.

Iz Petrograda: Vsa okolica kraljeve dvojice je bila iz Carskega sela spravljena v Petra-Pavla trdnjavo. Carska dvojica je popolnoma ločena od drugih. Straža je bila poostrena in trikrat na dan se pogleda, če je carska dvojica še v palači.

Ruski glasovi o miru.

Kodanj, 2. aprila. V demokratskem petrograjskem listu „Denj“ izjavlja vodilni politik ruskih demokratov: Mi hočemo poštene odnose z vsemi narodi. Mi nismo fanatiki vojne, ruski narod ne sovraži Nemčije in Avstrije. Želja po miru je v ljudstvu globoko ukoreninjena. Nova vlada ni vezana na nobene pogodbe in mora izpolniti mirovne želje ruskega naroda. Ne morem reči, kakšno vlogo je igrala Anglija pri prevratu, to pa lahko že danes trdim, da nova Rusija v bodoče ne bo več orodje Anglije.

Lugano, 1. aprila. (Kor. ur.) „Corriere della sera“ objavlja sledečo izjavo socialno-demokratskega glasila „Pravda“ z dne 29. marca: Rusija je zavezana napram Angliji, Franciji in ostalim vojskujočim se državam z zvezno pogodbo. Rusija brez njih ne more v mirovni zadevi ničesar storiti. To pa le pomenja, da se more Rusija, osvobodena carističnega jarma, naravnost in odkrito obrniti na svoje zaveznike ter jim predlagati, da naj razmišljajo, ali bi ne bilo koristno, da se uvedejo mirovna pogajanja. Mi ne vemo, kako bodo zavezniki in Nemčija na ta predlog odgovorili.

Car za mir?

Iz Berolina je poročala „Zeit“: „Gazette de Lausanne“ poroča iz Kodanja: Poslanci dume imajo v rokah akte, ki da dokazujejo carjev sklep, skleniti z Nemčijo sledeč mir: Povrnitev Lotarinške Francoski, odstop Rusko-Poljske samostojni Poljski, prehod avstrijske Galicije na Rusijo, od Avstrije vsem Slovanom zajamčena autonomija. Na podlagi teh dejstev da je bil car prisiljen za odstop.

Smrtna kazen odpravljena.

Petrograjska brzjavna agentura poroča: Provizorična vlada je sklenila odpraviti smrtno kazen.

Narodna avtonomija.

Amsterdam. Iz Petrograda poročajo: Provizorična vlada se peča s poljskim in litevskim vprašanjem. Justični minister je pripravil zakon, ki odpravlja vse verske omejitve. Za ureditev litevskega vprašanja je sestavila vlada posebni odbor 24 članov, ki sestoji iz 12 Litevcev, 7 Rusov, 2 Poljakov in 3 Židov. Litevski narod bo pozvan, da naj skliče v Petrogradu svoj deželni zbor.

Car moli za revolucijo.

Kodanj. Ruski listi javljajo: Car je izrazil željo, da bi se naj smel njegov sin radi zdravja podati na Norveško. Pri božji službi v grajski cerkvi je bil baje car prvi, ki je pokleknil, ko se je molilo namesto zanj — za provizorično vlado.

Dnevne vesti.

Cerkvene vesti. V pokoj je stopil č. gosp. Primož Matevžič, župnik v Ingolstalu. — Prezvisevi knez in škof dr. Adam Heftner je izdal pastirski list, v katerem se prisrčno zahvaljuje za vse darove, poslane za njegovo akcijo za reveže, za vso izkazano ljubezen in požrtvovalnost.

Smrtna kosa. V Celovcu je umrl ponoči od 3. od 4. aprila bivši posestnik pogrebnega zavoda „Pietät“, g. Karel Reichl. — Na Cvetno nedeljo ob 9. uri dopoldne je preminul v 87. letu svoje starosti zlatomašnik in upokojeni župnik Mihael Wank v St. Jurju pri Straßburgu. N. p. v m.!

Odlikovanje. Vlč. g. Franc Osterc, vojni kurat rez. bolnišnice 1 v Celovcu, je odlikovan z duhovnim zaslužnim križcem II. razreda na belo-rdečem traku. Čestitamo!

Priporočilo. Cenjene čitatelje opozarjamo na današnji inserat g. akademičnega slikarja Petra Markoviča, ki ga kot priznanega portretista kar najtopleje priporočamo.

Vojna razstava. Po Veliki noči se otvori v „Künstlerhausu“ v Celovcu vojna razstava, na katero cenjeno občinstvo že sedaj opozarjamo. Natančnejše poročilo, ko pride za to čas.

Prepovedano belo pecivo za Veliko noč. Deželna vlada je izjavila in opozarja, da je tudi letos v veljavi lansko leto izdana prepoved o peki in prodajanju potic, kolačev, krofov (fancetov) itd. ter obrtno barvanje in prodajanje jajc. Barvanje jajc v domačem gospodinjstvu ni prepovedano, naj pa se po možnosti omeji.

† **Fran Gerbič.** Po kratki, komaj petdnevni bolezni je umrl v Ljubljani dne 28. m. m. velezaslužni slovenski glasbenik Fran Gerbič, šolski ravnatelj „Glasbene Matice“, v 77. letu svoje starosti. Gerbič se je rodil v Cerknici na Dolenjskem. Ko je v Ljubljani dokončal tri razrede realke, je vstopil v učiteljsko. Kot učitelj je izdal svoje prve skladbe leta 1861.: „Glas slovenski“. Podal se je na konservatorij v Prago, ki ga je dovršil z odliko. Potem je deloval kot prvi tenorist pol leta pri Narodnem gledališču v Pragi, potem deset let pri operi v Zagrebu, eno leto v Ulmu na Virtemberskem, eno leto v Lvovu. Gerbič je bil sloveč operni pevec. Največkrat je nastopil v vlogi Fausta v prekrasni Gounodovi operi „Faust“, samo v Zagrebu jo je pel šestdesetkrat. V Lvovu je postal na tamošnjem konservatoriju učiteljsolopetja in vodja konservatorijskega zbora in deloval kot tak do l. 1886. Tega leta se je odzval vabilu iz Ljubljane in prišel zopet med svoje rojake. Pri „Glasbeni Matici“ je vstopil kot učitelj in vodja društvene šole. Pri „Glasbeni Matici“ je deloval nad 30 let. Gerbič ima za Slovence veliko zaslug zlasti kot zelo plodovit skladatelj. Še v zadnjem času je zložil simfonijo z orkestrom, ki se pa nahaja še v rokopisu. Zelo srečno se je poizkusil tudi kot cerkveni skladatelj. Slava njegovemu spominu!

Velikonočni pozdravi! Vsem Slovencem, posebno pa čitateljem lista „Mir“, želim vesele velikonočne praznike in radostno alelujo! Martin Lipusch, fant iz Podjune. — Iz Soške vojne črte želijo vsem domačim in čitateljem tega lista prav veselo in srečno alelujo! Tonej Kašl, Ignac Lobnig iz Djekš; Peter Greiner, Janko Gregorič iz Globasnice; Jakob Čebul, Iv. Zdovc iz Šmihela. — Vesele Velikonočne praznike vošči s koroške fronte vsem koroškim Slovencem Tonej Müller, praporščak.

„Ravno zdaj je treba izrabiti čas...“ Slavni nemški pesnik Goethe je zapel prelepo pesemico „Se ena“ (Über allen Wipfeln ist Ruh):

Nad vsemi vrhovi
je mir,
in nad gozdovi
nikjer
še vzdih ne vzdrihti.

Ta pesemca se nam je tako priljubila, da jo vsakokrat zapojemo, ko se spomnimo na besede celovškega gospoda župana: „Ravno zdaj je treba izrabiti čas...“

Dopisnice vojnim vjetnikom treba pisati s črnilom. Skupni centralni urad, poizvedovalnica za vojne vjetnike, naznanja: Italijanski Rdeči križ, komisija za vojne vjetnike, opozarja, da prihajajo na italijansko cenzuro številne, na avstro-ogrske vojne vjetnike naslovljene dopisnice, pisane s svinčnikom, in jih je radi tega ne le težko čitati, marveč so včasih skoro docela zamazane. Opozarjamo torej svoje vojne vjetnike in priporočamo nujno, naj pišejo dopisnice vojnim vjetnikom s črnilom. Isto velja tudi za dopisnice vojnim vjetnikom v Rusiji.

Oprostitev planšarjev pri armadi na bojišču. C. in kr. vojno ministrstvo je v sporazumu s c. in kr. armadnim vrhovnim poveljstvom odredilo, da se morejo tudi pri armadi na bojišču nahajajoči se planšarji (planinarji) oprostiti, samo z omejitvijo, da se smejo oprostiti le pripadniki rojstnega letnika 1871 in prejšnjih letnikov, nadalje od rojstnih letnikov 1872 do 1891 le za službo na fronti ne-sposobni. Oproščena iz fronte so izključena. To-zadevne prošnje so z uporabo za oproščena v interesu poljedelstva zaukazanih tabel vložiti pri političnih okrajnih oblastih.

Vpoklic. Pri prebiranju za sposobne spoznani avstrijski in ogrski črnovojniki rojstnih letnikov 1891 do vstevši 1872 morajo v vojaško službo, v kolikor že niso pritegnjeni v službo z orožjem ali niso od te službe iz ozira javne službe ali interesa na gotov ali negotov čas oproščeni. Pri v črnovojniškem legitimacijskem listu označenem c. in kr. dopolnilnem okrajnem poveljstvu se morajo zgledati: 1.) v letih 1891 do vstevši 1878 rojani 16. aprila 1917 in 2.) v letih 1877 do vstevši 1872 rojani 2. majnika 1917. Pri poznejših prebiranjih omenjenih letnikov za sposobne spoznani morajo 48 ur po prebiranju k vojakom. Za tiste, ki morajo zavoljo začasnih bolezni pozneje kakor zgodaj določeno, k vojakom, velja v to določeni čas, kakor je zaznamovan v črnovojniškem legitimacijskem listu. Vpoklicani morajo vobče do 11. ure dopoldne biti na mestu. Poznejši prihod opravičujejo prometne ovire. V interesu vpoklicancev je, da prinese seboj trdne črevlje, volneno perilo, dve garnituri, jedilno orodje in posodo in orodje za snaženje, kar se poplača po krajevnih cenah. Kdor bi se vpoklicu ne odzval, bo strogo kaznovan.

Svarilo pred sabotažnimi dejanji. Velika nevarnost, ki obstoja za operacije c. in kr. armade vsled morebitnih zločinskih poizkusov, uničiti zaloge za oskrbo ali konje, stori potrebno, v sva-

rilo splošno opozoriti na kazenske določbe, ki so nastavljene zoper take zločinske poizkuse. Vsak zločinski sabotažni čin (poizkus uničenja), storjen, da se uničijo zaloge živil ali pri živalih povzroči bolezen, zlasti pri konjih z namenom, da se odškoduje vojna sila avstro-ogrske monarhije ali vojna sila zveznih držav ali na korist sovražnika, torej tudi poizkus takega čina tvori zločin zoper vojno silo države po § 327 v. kaz. z. Vse vojaške in civilne osebe so glede tega zločina podvržene vojaškemu kazenskim sodiščem. Ta zločin se bo v območju armade na bojišču kaznoval po naglem sodu, v zaledju pri obtežljivih okoliščinah z usmrčenjem na vešalih, v manj važnih slučajih s težko ječo do 20 let. Vsak, kdor takega zločina namenoma ne zabrani, čeravno je to v njegovi moči, ali kdor takega znanega mu zločinskega poizkusa ali znanega mu takega zločina namenoma ne ovadi oblasti, je sokriv zločina in se bo po § 330 v. k. z. postopalo z njim.

Pojasnila zahtevamo! Koroška deželna zavarovalnica je poslala na župne urade prošnjo, da razglasijo shode, prirejene od zavarovalnice, in priporočajo posestnikom pristop k domačemu zavodu. Dne 19. sušca je bil tak shod ob 1/11. uri v Ogrinovi gostilni v Galiciji zaradi povišanja zavarovalnine. Od sicer popolnoma zanesljive strani se nam poroča, da je na tistem shodu huj-skajoče govoril g. nadučitelj Krainz iz Galicije,

Ne moremo prav verjeti, da bi se bil drznil gosp. nadučitelj izpregovoriti kaj takega; da bi se bil drznil izgovoriti javno tako nesramno laž v času, ko so gojdi in lažnivih denuncijacijah političnih nasprotnikov poklicane oblasti preiskale Slovence obisti in sree in kaj takega seve niso našle, v času, ko so dobili naši voditelji za vsa grda obrekovanja javno zadoščenje, v času, ko je presvetli in preljubljeni naš vladar odlikoval slovenski narod tako, kakor nobenega in je več kot ponovno svojo ljubezen do Slovencev na nedvomljiv način pokazal in jih pohvalil z besedami, kakor dosedaj še noben drug narod. Ne moremo verjeti, da bi bil g. nadučitelj le natiem, kaj šele javno izgovoril tako nesramno laž v času, ko slovenski narod najmanj vsaj toliko nosi in občuti vso težo sedanje vojske kakor katerikoli drug narod naše monarhije; ne moremo verjeti, da bi se g. nadučitelj upal v varnem zavetju izgovoriti tako nesramno laž v času, ko vsi narodi monarhije, tudi slovanski, stojijo na braniku domovine (in ko se Slovenci, oficirji kot moštvo, najmanj vsaj tako hrabro borijo za skupno domovino kakor katerikoli drug narod monarhije. Taka izjava se nam zdi neverjetna, ker bi jo bil moral zastopnik deželne zavarovalnice takoj in z ogorčenjem — v prid zavarovalnici — javno zavrniti. Ker se nam zdi kaj takega nemogoče, na drugi strani pa je naš poročevalec vendarle zanesljiv mož, pozivamo poklicano oblast, da zadevo po objektivnih zastopnikih preišče in če se zadeva izkaže kot resnična, krivca najostreje kaznuje. Če je vest resnična, je to vznemirjanje javnosti v najhujši meri in na najgrši način. Če pa vest ni resnična, naj se to javno razglasi, da se ljudstvo ne bo brez potrebe razburjalo! V pomirjenju javnosti zahtevamo to in od te zahteve ne bomo odnehal!

Generalna kontrola oproščencev. Z Dunaja nam poročajo 31. marca. Te dni izide razglas o generalni kontroli oproščencev. Razglas določa: V svrhu kontrole se morajo vsi oproščenci, ki se niso pritegnili na vojaško službo — bodisi, da so odvezani na določen ali na nedoločen čas, kot službeni zavezanci (vojske, vojne mornarice ali deželne brambe) ali kot črnovojni zavezanci, kot gažisti (aspiranti za gažiste) ali kot osebe moštva — zgledati na tisti občini, v koje okolišju izvršujejo svoje delovanje ali imajo sedež delovanja, za katero so odvezani. Zgledati se morajo v času od 10. do 22. aprila 1917 in prinesiti s seboj vse listine, ki so v njihovih rokah, tako o razmerju njihove vojne dolžnosti (dekret o imenovanju za gažista, ali aspiranta za gažista, namembnico, vojaško ali deželno-brambovsko prehodnico, črnovojno prehodnico, zadnjo črnovojno izkaznico itd.) kakor tudi o njihovi oprostitvi (oprostilnico, odveznico, eventualno drugačno potrdilo o tem, da so odvezani). O izvršeni zgleditvi se izda zgledilnemu zavezancu potrdilo občinskega urada. Od zgleditve na občini so izvzeti oproščenci naslednjih skupin, kojih kontrola se izvrši po posebni poti: 1. nameščenci — vstevši

delavce in z dnino nameščene osebe — dvora, države in dežel; 2. osebe, ki delajo v dobavnih obratih za armado, v rudarskih in drugih privilegiranih obratih; 3. nameščenci železnic (izvzemši cestne železnice) in paroplovnih družb. Oprostitev vseh tistih, ki niso izpolnili zgledilne dolžnosti v zgoraj oziroma nimenem roku, so razveljavljene s potekom zadnjega dne tega roka. Dotičniki bodo pozvani za 30. aprila 1917 na vojaško službo. Tudi tisti, ki se niso zgledali zaradi nepremagljive ovire, so dolžni 30. aprila priti v vojaško službo. Ako nesumno dokažejo dotično oviro, pa se jim more na posebno prošnjo zopet časno podeliti dopust, če je njihova vložena oprostitve (odveza) potrebna v javnem interesu in če dotično prošnjo priporoča politično okrajno oblastvo, ki pride v poštev.

Velikonočni pozdravi z bojišča. Ljubi moj „Mir“! Spet se oglašim, da si mogoče ne boste mislili, da so me že polentariji ubili. Danes smo bili pri sv. obhajilu. Imamo slabo vreme. Taljan miruje. Snega imamo še par metrov. Sicer pa se nam godi po navadi. Vsak dan prepevamo lepe slovenske pesmi; nas je približno 20 Slovencev skupaj, Korošci, Kranjci in Štajerci!

Visoke so gore,
je lepa ravan
v slovenskih deželah,
to ve Italijan.

Na gorah so fantje
na granici tej,
sovražnik napada
zaman jih, o jej!

In fantje stoje tam
kot skala, kot hrast!
Če sovražnik napada,
gre v smrtno le past.

Slovenski junaki
vihar smo strašan,
nasproti nam bije
sovrag se zaman.

Vsem „Mirovim“ bralcem voščim vesele velikonočne praznike! Prevaljski fant L. L.

Velikonočni pozdravi z bojišča. Srečno pozdravljeni cenjeni gospod urednik in vsi bralci in vse bralke „Mira“. Voščimo vam vesele velikonočne praznike, da bi jih veselo obhajali. Mi jih bomo še tukaj v tem groznem snegu opravljali, mislimo, da bo to zadnja Velikanoč tukaj na bojišču. Srečno pozdravljamo vsa podjunska dekleta in jim voščimo vesele velikonočne praznike! Franc Thaller, Skuk Florijan, Pörc Nace.

Ludranski vrh nad Črno. (Zima.) Zelo smo se v sredo jutraj zavzeli, ko smo zagledali zunaj pol metra novega snega. Saj smo imeli še starega zadosti. In potem v sredo in četrtek je neprenehoma snežilo, tako da imajo danes 24. 3. čez 1 m snega. S strahom se naši gorjanci poprašujejo, kedaj da bojo sejali in kedaj bode žito dozorelo. Take zime že ne pomnijo stari ljudje. Namesto spomladi pa sneg, in toliko. Sicer nam stoletna pratika tudi obeča hladno leto, a kaj bode potem... — Kako smo špeh popisovali in se zraven „trgali“ in kaj so Črnjani zopet uprizorili — ko so svojega vaškega stražnika-policaja zaprli — pa bom drugič povedal. Za danes naj bode to zadosti.

Koroški gospodar.

Prehod v mirovno življenje.

Poslanec Kunšak je govoril na nekem shodu na Dunaju o vprašanju, kako naj preidemo po končani vojski v mirovno življenje. Na tisoče eksistenc je uničenih, nekatere obrtne in industrijske panoge leže popolnoma na tleh, na tisoče delavcev bo brez zaslužka, tovarne stoje, manjka premoga in še bolj prevoznih sredstev.

Poslanec Kunšak pravi, da bodo morali od vojaščine odpustiti domov najprej najstarejše moštvo, stare črnovojnike. Obrtniki in kmetje in delavci so med njimi. Potem črnovojnike drugega poziva in tiste, ki jih je vojska ravno presenetila ob koncu njih aktivne službe, ki služijo cesarju že šesto leto. To zahteva pravičnost. Gotovi stanovi bi morali imeti prednost in sicer tisti, ki so podlaga za druge stanove, kakor rudarji itd. Brez premoga namreč ne morejo delati tovarne in v njih zaposleni delavci. K temu bi pripomnili le, da bi bilo železi, da se predvsem najprej spuste domu samostojni kmetje.

Prehrana po vojski.

Glede prehrane po vojski izvaja namreč poslanec Kunšak: Vlada mora že zdaj vedeti, kako bo v bodoče prehranila ljudi. Sedanja vojska nas je izučila, da bomo tudi v bodoče navezani na lastne pridelke. Vojsko bi bili izgubili, če bi se ne bilo toliko pridelalo; kljub temu meščani in delavci stradajo. Politika vlade in vojaška strategija v bodoče ne bo smela misliti le na topove, puške in na patrone, marveč tudi na hlebce in močne vreče. Vse se bo moralo storiti, da se bo doma še več pridelalo kot dozdaj. Marsikaj, kar je bilo dozdaj navada, se bo moralo opustiti. V letu 1913. je prišlo v Avstriji s pomočjo ogrskega uvoza na glavo 205 kg plemenitega žita. In takrat smo imeli še meso, sočivje, krompir, zele-

njavo, ječmenček, riž itd. Po nakaznici pride zdaj na delavca 83 kg moke in kruha, na težkega delavca 109,5 kg. Tako silno se je naša prehrana znižala. V resnici pa pade navedena množina na 60, oziroma 80 kg za težkega delavca. Vlada mora uvideti, da tako naprej ne gre več. Umrljivost in boleznj napredujejo; zdravje prebivalstva pada. A kljub temu skrbje bolj za divjačino, kot za koristno živino. Novembra so pozvali vlado, naj ustavi krmljenje divjačine s senom. Zdaj šele, pred nekaterimi dnevi, je zagledala beli dan odredba, ki prepušča deželni vladam, da lahko prepovedo krmljenje zverine s senom, a poskrbeti se mora za nadomestno krmo, da bo živina prebila. Kaj se godi, da se odpomore pomanjkanju krme? Kmetu se vzame oves za 28 K; polovico ga do 50% zmeljejo, ostanek se pa proda kot krma živini za 40 K! In protekcijo moraš imeti, da dobiš tako krmo! Konzumenti in vlada naj se ne čudijo, če kmetje nočejo oddajati blaga. Saj jih naravnost napeljujejo, da ga prikrivajo. Zverini so pripravili pozimi več sto železniških voz sena; poleti uživajo srne in jeleni najmastnejšo travo, tudi žito; živina v hlevih mora pa slabo životartiti. Mesa, mleka in surovega masla mora seveda v takih razmerah primanjkovati. Dobili bomo za to zopet poostreno odredbo glede na mast.

Po strašnih naukah sedanje vojske naj se že vlada osrči in nastopi proti lovskim izrodkom. Štajerska na pr. se je od leta 1897 izpremenila, mislim na zgornjo in srednjo, zelo hitro v pravo industrijsko deželo. Kmeti stan, ki je prej preskrboval mali krog konzumentov, mora danes, ko se je proizvajal zmanjšal, preskrbeti več ljudi. Mesto da bi pa pospeševali kmečki stan, so od leta 1903 do 1912 nakupili nič manj kot 3252 kmetijskih posestev in jih izpremenili v lovišča; 55.103 ha so bili odtegnjeni produkciji! Koliko živine, mleka, surovega masla, žita se je tako potratilo! Imamo cesarsko odredbo, ki prepoveduje med vojsko prodajati kmetijska posestva. A kljub temu hodijo gotovi ljudje po vaseh, da pridobivajo kmetijska posestva za lovišča. Vsak, ki je v sedanjosti vojski obogatel, hoče vsaj glede na lov posnemati grofe in barone. Prej je mogoče v Galiciji loviti uši, zdaj pa jelene in srne, saj je v vojski zaslužil milijone. Posodijo denar, pri prisilnih dražbah pa nakupijo posestva. Tega ne prepoveduje nobena odredba. V Mariazellu na pr. so se nastanili agenti lastnika velikih usnjaren Flescha, ki bi rad nakupil lovišča, da bi postal sosed Kruppov in Hoyosov. In tako se godi povsod. Ali se ne podpira tako angleška politika, ki nas hoče izstradati?

Vojno oderuštvo.

Potreben je boj proti vojnemu oderuštvu. Vojska, ki je rodila oderuštvo, ga mora tudi odpraviti. Če tvornica za čevlje z ustanovno glavnicno 4 milijonov doseže čisti dobiček 1.700.000 K, torej 41%, je to oderuštvo, ki ga mora država napasti. Narod sam mora nastopiti, organizirati in zbirati se okoli stranke in časopisja, ki ne pleše okoli zlatega teleta. Organizacija jamči uspeh v vojski, v Avstriji nismo glede na prehrano organizirani. Stradajo tudi v Nemčiji, a lakota je tam organizirana. Tam vse strada, naša beda pa ni enakomerna. Denar in zveze so omejile bedo. Kadar se bo sedanja vojska končala, ji bo sledila druga: obračun s krvosesi in pijavkami, veleizdajalci, ki so se z vojsko obogatili. Vojska ne bo lahka, bo strašna, ker se bo vojskovala z neenakimi silami. Sovražnik razpolaga z velikansko glavnicno. Država, dežele, občine so obubožale, vojni oderuhi so pa postali milijonarji. Denar pa vlada svet. Vojno oderuštvo bo dobilo svoje zavezničke v strahopetnem, podkupljivem časopisju, ki laže in zapeljuje narod, pri podkupljivih politikih, pri podkupljivih uradnikih, pri vplivnih dostojanstvenikih. Le železna organizacija more kljubovati prešernemu sovražniku. In to so naša delavska društva, ki čuvajo naše stanovske in poklicne koristi. Pristopiti morajo našemu armadnemu zboru tudi meščani in kmetje. Čas zahteva, da držimo skupaj enake vere in načela: Kdor ne dela, naj ne je! Podražili so papir le z namenom, da se prepreči obstoj protikapitalističnemu časopisju. Bog blagoslovi mir, bodočo vojsko, ki nas čaka, pozdravljamo!

Kam pridejo živila?

Časniki nam prinašajo zadnje dni nezanimive, žalostne vesti. Tole povzamemo iz „Reichspost“ 1. aprila: V Gradcu se je ponovno zavzemal za ljudsko preživljenje svetnik obrtne zbornice Vollenhals in je kazal na razne nedostatke in pritožbe; državni pravnik je zato imenovanega obtožil, da javnost vznemirja! Prišlo je do sodne obravnave in tam so izpovedale priče:

1. Trgovec Avancini je v juniju 1916 videl, da se krompir v kletih Bürgergasse predebalo nasipa. Opozoril je deželnega kulturnega nadzornika Petra na nevarnost, a nasipali so še naprej in vse je segnilo. Kak deželni kulturni nadzornik pa je to?

2. Tisti je videl na Glockenspielplatzu 50 sodov po 150 kg pokvarjene masti!

3. Priča Anžek je v jeseni 1916 videl poleg mlina, kjer služi, po vodi plavati zelje, njegova žena pa je lovila iz potoka moko za svinje, njegovi delavci pa so celo klobase lovili iz vode!

4. Priča Fischer izpove, da so segnile pošiljke iz Ogrske, tisoče vagonov krompirja in mnogo špeha, zelja, špinata, ki jo prodaja deželno namestništvo, je neužitna!

5. Priča mlinarski mojster Müller je videl v vodi velike kose prekajenega špeha, zlahtni kostanj in velike množine zelja.

6. Priča Hoffman je videl v mestnem mlinu v Laubgasse zelo veliko vreč plesnivega fižola. Delavec mu je povedal, da bo ta fižol bržkone izginil v potoku!

7. Druge priče so videle v Fernitzu velike množine ovsa po vodi plavati!

8. Priča Weinhandel izpove, da je videl decembra 1916 v skladišču Kepplerstrasse 30 vagonov zelja nezavarovanega na prostem, en del leži še zdaj tam!

9. Priča Fröhlich izpove, da je v kleti Glockenspielplatz bila mast spravljena v sode za petrolej!

10. Priča iz Gross St. Frorijana je predložila vzorec tam ležečih 6000 kg popolnoma pokvarjenega fižola!

To so prežalostni podatki za čas splošnega pomanjkanja. Ljudsko oskrbovanje se je, ne povsod, ali kakor je iz teh podatkov razvidno, izročilo v raznih slučajih ljudem, ki o stvari ne razumejo nič, ki pa tudi ne poprašajo nič, ker mislijo, da sami vse vedo. Obžalovati pa je potem tudi to, da človek, ko spregovori potrebno besedo, riskira priti kot obtoženec pred sodišče. Vsled tega marsikdo molči, ko bi moral govoriti, da se ljudstvo obvaruje škode.

Da se tu napravi red, potrebujemo državne zbornice. Gorje strankam, ki sklicanje ovirajo. Tam se bo smelo prosto povedati, kar se mora povedati in ljudsko oskrbovanje naj se po teh žalostnih doživljajih vzame iz rok tistim, ki so se izkazali kot nezmožni, naj se da nazaj v roke onim, ki so v mirnem času hranile in prodajale, kar je ljudstvo potrebovalo.

Dajte nam državni zbor! Nikdo ne ve kako dolgo bo še trpela vojska. Za vojsko pa nam je treba tudi kruha! Avstrija je poljedelska država, zato ni treba, da bi stradali, ali toliko živil nimamo, da bi jih mirno smeli metati v vodo.

Recept za domače milo. Vzame se 5 litrov domačega (čistega) luga, tričetr kilograma vgašenega apna in 1 kg sode. K temu se pridene 1 1/2 kg loja ali kake slabe masti (dobra je tudi svinjska črevesna mast) in nekaj žlic soli. Vse to se dobro premeša ter se nato postavi v loncu na ogenj. Mešanica mora dobiti dve uri polagoma vreti. Med vretjem se mora mešanica dobro mešati, da se sproti ne vsede. Ko se je tvarina dve uri kuhala in mešala, se vlije mešanico v kako staro štirioglato ponev, kjer se milo vsede in strdi. Ko je milo dovolj trdo, se nareže na primerne kose. To milo se močno peni in se mnogo ne razlikuje od nekdanjega Schichtovega mila.

Iz sodne dvorane.

Obravnava zoper dr. Kranza in tovariše na Dunaju.

Dne 29. m. m. se je na Dunaju začela obravnava, ki je vzbudila na Dunaju in po vsej monarhiji veliko pozornosti. Obtoženi so:

1. Dr. Jožef Kranz, predsednik Splošne depozitne banke na Dunaju, židovske vere;
2. Dr. Rihard Freund, ravnatelj Splošne depozitne banke na Dunaju, židovske vere;
3. Eisig Rubel, trgovec na Dunaju, židovske vere;
4. Salomon Leßner, lesni trgovec, sedaj na Dunaju, židovske vere;
5. Fric Felix, trgovec na Dunaju, židovske vere.

Državno pravdnštvo dviga obtožbo:

Dr. Jožef Kranz, dr. Rihard Freund, Eisig Rubel, Salomon Leßner in Fric Felix so v času od septembra do novembra 1916 na Dunaju nakupovali potrebščine, da bi njihovo ceno neprijemno visoko pognali in sicer:

1. Dr. Jožef Kranz in dr. Rihard Freund v septembru 1916 najmanj 32.270 hektolitrov piva, v začetku novembra 1916 najmanj 26.111 hektolitrov piva;

2. Eisig Rubel v septembru in oktobru 1916 7238 hektolitrov piva, v novembru 1917 18.000 hektolitrov piva;

3. Salomon Leßner 5. decembra 1916 najmanj 18.000 hektolitrov piva;

4. Dr. Jožef Kranz, dr. Rihard Freund in Fric Felix v septembru in oktobru 1916 48.444 litrov holandskega ruma, v oktobru 1916 159.531 kilogramov marmelade;

5. Dr. Rihard Freund in Fric Felix v septembru in oktobru 1916 52.878 litrov ruma, v oktobru 1916 11.281 litrov malinovega soka.

S tem so obtoženci zakrivali prestopke navijanja cen v smislu § 21/2 cesarske naredbe z dne 21. avgusta 1916, drž. zak. št. 261.

Obtoženci dr. Kranz in tovariši bi bili morali nakupovalnici piva pri vojnem ministrstvu za armado dobavljati. Kmalu pa so začeli proti dogovoru delovati s kapitalom depozitne banke in so pri tem delali velike dobičke zase. Enako je bilo pri kupčijah z rumom in marmelado.

Pri zaslišanju je izpovedal dr. Kranz, da je bila vlada prisiljena pri nakupovanju piva stopiti v zvezo s kakim velikim bančnim zavodom. Dr. Kranz je rekel, da je nedolžen.

Drugi obtoženec dr. Freund se je tudi zagovarjal, da je nedolžen. Rekel je, da je žrtev ravnateljev Schönwaldov, očeta in sina, pri depozitni banki. V imenu izvršilnega odbora je nakupoval pivo na prosto roko, za vojno upravo, in je je zopet prodajal.

Dr. Freund je bil spoden iz depozitne banke, ker se ni pokoril ces. svetniku Schönwaldu. Ta je zahteval, da otvori konto (račun) skupne kupčije, pri kateri bi bil baron Reitzes udeležen s 60, depozitna banka s 40 odstotki; na ta način bi se naj vknjižili vsi dobički depozitne banke pri kupčiji s pivom. Tega pa ni hotel storiti.

Dne 30. marca se je nadaljevalo zaslišanje. Dr. Freund je izpovedal: Ces. svetnik Schönwald mu je zapovedal, da otvori takozvani sindikatni konto (račun za skupno kupčijo), da bi zaslužek 500.000 K pospravili in vknjižili samo 30.000 K.

Drž. pravdnik: To je naravnost goljufija, ogo-ljufanje akcionarjev.

Potem je bil zaslišan tovarnar likérjev, Felix, s katerim je depozitna banka skupno svoj zaslužek 500.000 K vknjižila na tisti zakriti konto (račun). Ces. svetnik Schönwald mu je rekel, da se da ta dobiček drugače vknjižiti, pol milijona, ki odpade na banko, bi se lahko vknjižilo kot provizijo banke s 30.000 K. 450.000 K pa naj bi v banki dvignil in jih izročil dr. Kranzu. Ta pa ga ni sprejel.

Zaslišane so bile priče. Prva sekcijski načelnik v vojnem ministrstvu Jarzebecky, ki je v zadevi kupčije s pivom izjavil: Nikdar ni dvomil, da pravi dobavitelj ni dr. Kranz osebno, ampak da je le depozitna banka.

Schönwald odveden v zapor.

Po zaslišanju priče ces. svetnika Schönwalda, generalnega zastopnika tvrde Reitzes pri depozitni banki, je državni pravdnik dr. pl. Höpler predlagal, da se priča Schönwald zavoljo zločina goljufije in krivega pričevanja takoj zapre. Zagovornik Preßburger je po neki Schönwaldovi izjavi konstatiral, da je ces. svetnik Schönwald krivo izpovedal.

Generalni ravnatelj akcijske družbe združenih pivovarn je izpovedal, da zalaganje s pivom nikdar ni bilo ponudeno centralnemu društvu. Zato se je pritožil pri vojnem ministrstvu, kjer pa ni nič opravil.

Ravnatelj depozitne banke Mutendorf je izpovedal: Dr. Kranz je že vnaprej rekel, da bo dobiček iz kupčije s pivom pripadel depozitni banki. Četudi nakupovalnica piva ni pravi delež banke, je vendar v gotovi zvezi z banko.

Na vprašanje, kakšne uspehe je imela banka z Reitzesom pri kupčiji s kovinami, priča: Vsled visoke svote dobička sem bil poparjen. Pavel Schönwald je rekel, da znaša dobiček dva milijona, dr. Freund pa je zanikal to, pač pa da znaša en milijon.

Priča Pavel Schönwald je bil vprašan o nakupovalnici piva in o kupčiji s kovinami. Te kupčije je državni pravdnik označil: Zadnji čas se je vse, kar se je v tej banki zgodilo, delalo le za kriminal.

Zaslišan je bil ritmojster pl. Lustig iz vojnega ministrstva. Izpovedal je, da se je koj v začetku delala kupčija z depozitno banko in da je koj v začetku dr. Kranz izjavil, da bo 5 odstotkov komisijskih pristojbin dobila vojna oskrba.

Na neko vprašanje zagovornika dr. Benedikta je Lustig izpovedal o neki noti vojnega ministrstva. Ta nota da ima napačne podatke. Zagovornik predlaga, da se zaslišijo ministri. Sodni dvor odloči, da se zaslišijo trije ministri, finančni, pravosodni in vojni minister in da se cesar naprosi, da jih odveže od uradne molčečnosti.

Na predlog državnega pravdnika je bil nato Adolf Schönwald takoj oddan preiskovalnemu sodniku.

Izjava državnega pravdnika.

2. aprila je bil kot prvi zaslišan poročevalec lista „Der Abend“, ki je prvi objavil napade zoper dr. Kranza, trgovec Ignac Freund. Ni nič novega povedal. Državni pravdnik izjavi, da je pri pregledovanju aktov vojnega ministrstva dobil utis, da je nekdo v vojnem ministrstvu, ki z vsemi sredstvi skuša kriti postopanje organov depozitne banke. Preiskovalni sodnik je bil pri njem in mu je pokazal neko noto (pisanje) vojnega ministrstva, podpisano od vojnega ministra. Iz note je dobil utis, da potrjuje zagovor obtožencev, celo način zagovarjanja. Izprosil si je noto in telefoniral pravosodnemu ministru, ki me je poklical. Nota je bila vrnjena preiskovalnemu sodniku. Pozneje mi je preiskovalni sodnik poročal, da je vojno ministrstvo zahtevalo noto nazaj. Jaz sem jo izročil, ker je imelo vojno ministrstvo do tega pravico.

Justični minister

dr. baron pl. Schenk je izpovedal najprej, da je svojo službo vrnil v roke Njega Veličanstva. To je storil zato, da ima sodišče prosto roko. Cesar ga je odvezal od uradne molčečnosti. Minister je izročil nato prepis note, ki jo je lastnoročno popravil. Izjavil je: Ko je bila že uvedena kazenska preiskava, je bila nekaj dni pozneje v nekem listu objavljena častna izjava vojnega ministra za dr. Kranza. Čudil se pa zato nisem veliko, ker nisem vedel, da gospodje, ki so noto sestavili, vedo za obtožbo. Ko je prišel drž. pravdnik z noto k meni, sem jo prebral in spoznal, da ni bila dobro sestavljena, pač pa je bila odločen zagovor dr. Kranza. Premišljeval sem: Nota je vplivanje na sodišče; vedel sem pa dobro, da vojni minister s tem nima nič opraviti, ker ga poznam kot moža brez madeža, in da ni njegov namen, zagovarjati v kazenski zadevi obtoženca.

Nota se je morala izpremeniti. Nota, ki se je brez privoljenja ali vsaj brez natančne vednosti oddala, se more preklicati. Šel sem k vojnemu ministru, prej pa sem poiskal finančnega ministra, ki je postopal v sporazumu z menoj. Ko sem vojnega ministra na nekatere odstavke opozoril, je takoj rekel: „Prosim, to mi še na um ni prišlo, da bi za dr. Kranza pisal preiskovalnemu sodniku zagovor.“

Finančni minister

dr. pl. Spitzmüller je opisal obisk pravosodnega ministra in skupni obisk pri vojnem ministru. Dr. Spitzmüller je istega mnenja kakor pravosodni minister, da je neobhodno potrebno, tako spoštovani in visoki osebi, kakor je vojni minister, pomagati, da se je zgodil pogrešek, ki ga je treba popraviti. On da je sodeloval pri tem. Vojni minister je dal takoj poklicati sekcijkega načelnika Jarzebeckega in ritmojstra Lustiga in še predno je kateri od obeh ostalih ministrov kaj izjavil, je rekel vojni minister, da je nota zagovor in da to ne gre. Treba je to napako popraviti. To se je storilo, ne da bi bil kdo ugovarjal.

Vojni minister

generalni polkovnik baron pl. Krobotin je natančno opisal, kako da se je nota vrnila vojnemu ministru. Prepričan sem bil, je rekel, da zlasti dva odstavka ne spadata v noto. Pisanje sem podpisal, ker sta mi bila Jarzebecki in Lustig poročala, da preiskava v depozitni banki glede kupčije s pivom ni ničesar našla in ker je bilo dognano, da vojno ministrstvo ni bilo oškodovano.

Drž. pravdnik: V napadih pa se ni toliko govorilo, da bi bila oškodovana vojna uprava, marveč da je Kranz na hrbtu vojnega ministrstva oškodoval občinstvo.

Nadporočnika Benesch in Schrott.

Priča Benesch izpove, da je v pisanje sprejel pojasnila dr. Kranza, ker je bil prepričan, da dr. Kranz govori resnico. Schrott, ki je z Beneschom revidiral depozitno banko, izjavi kakor Benesch.

Državni pravdnik

v svojem govoru umakne obtožbo zoper dr. Kranza v zadevi kupčije z marmelado in zahteva najstrožjo obsodbo vseh obtožencev. Preiskovalni zapor se jim lahko všteje. Sodba se naj objavi tudi v časopisju. Nato so govorili zagovorniki.

Raznoterosti.

Podgane v strelskih jarkih. Francoski sanitetni major Cayrel je v nekem zdravniškem strokovnem listu opisal podgansko nadlogo v strelskih jarkih in povedal svoje izkušnje v boju proti tem predrznim gostom. Podgane prenašajo bolezni in postanejo vsled tega vojakom lahko silno

nevarne. Zato uporabljajo vsa mogoča sredstva da bi te živali uničili. Kemičnih strupov, fosforja, arzenike itd. naj ne bi uporabljali, ker so vopokom preveč nevarni. Kot dober pripomoček priporoča major Scillitin iz Pasteurjevega zavoda, zelo grenek strup. Tekom štirih mesecev ga je raztrosil na osem kilometrov dolgi fronti in naštel nato 46.675 mrtvih podgan. Pa tudi psi, podganarji, storijo mnogo in ne najmanj — vojak sam. Neki vojak je na pr. v 105 dneh ubil 5437 podgan.

Prorokovanje kmeta Mateja. V hrvatskih listih čitamo: V Srbiji so našli naši vojaki zapiske in spomine na čudnega kmečkega proroka Mateja iz vasi Kremne pri Užicah. Leta 1868. je napovedal kmet Matej javno na trgu v Užicah umor kneza Mihajla. Že drugi dan je dospela vest, da je bil 29. maja knez Mihajlo res umorjen. Aretirali so tudi kmeta Mateja, češ, da je moral vedeti za zaroto. Izkazalo pa se je, da je bil popolnoma nedolžen. V preiskavi je kmet Matej pravil tudi druge stvari, ki so jih zapisali v dokaz njegove abnormalnosti. Njegove besede pa so bile vendar toliko zanimive, da so kmeta Mateja poslali pozneje celo v Belgrad, kjer se je z njim razgovarjal sam kralj Milan. „Naslednik kneza Mihajla se bo ovenčal s kraljevsko krono“ — je pripovedoval kmet Matej. Srbija se bo pod njim povečala in ojačila. Toda prvi kralj ne bo imel sreče, umrl bo v najlepši dobi. Imel bo sina jedinca, ki bo še bolj nesrečen. Umrl bo mlad, zelo mlad; ne bo mu še 30 let in zapustil ne bo nobenega potomca. (Kralj Aleksander.) Ž njim umrje njegov rod, Obrenovičev ne bo več. V Srbiji bo zavladal drugi rod. (Karagjorgjevići.) Pa tudi ta ne bo vladal dolgo. Priidejo hudi notranji boji, pride strašna vojna in tuja sila bo zavladata v Srbiji. Nastali bodo strašni in nesrečni časi. Ljudje bodo prihajali h grobovom svojih prednikov in solznih oči bodo vzdihovali: „Odprite se grobovi, da tudi mi živi ležemo v vas! Blagor vam, ki ste umrli, da vam ni treba gledati muke in trpljenja našega.“ Toda po tem strašnem času se vrne mirno in srečno življenje, tako zadovoljno, da bodo ljudje pred grobovi svojih prednikov govorili: „Stanite mrtvi, ta živimo!“ — Ta čudni prorok kmet Matej je prerokoval l. 1868. celo telefon! Pravil je: „Kralj se bo posvetoval iz Belgrada s svojimi svetovalci v Negotinu, Nišu, Pirotu, Užicah.“ Vprašali so ga, ali misli, da telegrafirajo? Kmet Matej je odgovoril: „Ne. Razgovarjal se bo z njimi tako, kakor jaz govorim z vami.“ To njegovo prorokovanje so zapisali kot posebno jasn dokaz duševne zmedenosti.

Prevažanje ranjencev po zračnih letalih. Misel, prevažati ranjence po zračnih letalih, je že nekaj let stara in se je rodila v društvu nekoga francoskega ženskega društva. Pred izbruhom velike vojske pa niso nobenega takega poizkusa napravili. Ko so se Srbi umikali v Albanijo, je poveljnik francoskega oddelka letalcev v Srbiji, Vitrat, porabil letala za prevoz 13 hudo ranjenih, ki bi sicer napornega potovanja ne bili zdržali. Eden je bil spravljen z letalom najprej iz Mitrovice v Prizren (80 kilometrov), kmalu nato iz Prizrena v Valono (250 kilometrov v nekaj več ko treh urah). Pet drugih so spravili z letali iz Prizrena v Skader (150 kilometrov). Uspeh teh poletov je tem pomembnejši, ker so bila letala že v zelo slabem stanju in za ranjence niso imela kakih posebnih udobnih uprav.

Za odpravo bolečin v udih se je v zadnjem času pojavilo izredno veliko število vtiralnih sredstev. Večina njih je že po kratkem času izgubila, ker so se pokazala kot brezuspešna. Nastajajo pa vedno nova sredstva, ki se ponujajo z veliko reklamo. Kdor pa noče delati poskusov z novimi zdravili, uporablja zaupljivo že skoro 20 let preizkušeni in mnogo priporočani Fellerjev rastlinski fluid z zn. „Elsa-fluid“, odlikovan na več razstavah z zlatimi kolajnam. Iz zahvalnih pisem, katerih je že čez 100.000, je razbrati, kolikokrat je že pomagal, odstraniti čisto zastarele bolečine po udih. Predvojnne cene: 12 steklenic pošlje za 6 kron poštne prosto lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 67 (Hrvatska). — Istotam se pa naročajo tudi Fellerjeve lagodne odvajajoče rabarbarske kroglice z zn. „Elsakroglice“, 6 škatlic poštne prosto samo 4 K 40 v, ki ne dražijo čreves, so docela neškodljive in jako priljubljene. Odličen je Fellerjev črtnik zoper migreno („Elsa-mentolov črtnik“), ki hitro prežene bolečine (1 karton 1 krono). (—e—)

Za kratek čas.

Dvojne misli. Deklica (pevajoča ob oknu): „Če bi bila ptička in imela peruti.“ Brat (dijak): „Potem bi bila goska.“

Dobra duša. „Za božjo voljo, kaj pa delajo s teboj otroci, moj ljubi Jaka?“ Stric: „O nič hudega, le pusti jih. Dva polža so mi dali na plešo in sedaj čakajo, kateri od njih bo dobil dirko.“

Kratkoviden. Dijaška gospodinja zjutraj ob 1/8 uri študentu, ki nosi očala: „Ali še ne boste vstali? Ali ne vidite, kako svetel dan je že?“ — Študent zaspano: „Dan je že?“ — Drugi študent: „Gospodinja, ali ne veste, da je Jože kratkoviden?“

V gostilni. Kaplan in mežnar prideta v gostilno, in ker, bodisi slučajno ali pa tudi neslučajno (ker je bila draginjska doklada premajhna),

noben denarja pri sebi, ju krčmar hoče zapisati na tablo med druge javne dolžnike. Na njihovo željo pa ne zapiše njihovih pravih imen; pomaga si torej na ta način, da napiše nad kaplanov račun „Dominusvobiskum“ nad mežnarjevega pa „Etkonspiritutvo“.

Na železnici. Potnik I.: „Čudno, zakaj neki zdaj ni več zastorov na oknih?“ — Potnik II.: „Ker niso več potrebni.“ — Potnik I.: „Zakaj da ne?“ — Potnik II.: „No, zato, ker v tem času nima nihče časa brisati prahu z oken, ki služi zdaj namesto zastorov.“ — Potnik I.: „Res praktična naredba.“

Pred sodnikom. Sodnik: „Vi ste gospodarja okradli; ali hočete to utajiti?“ — Tat: „Hočem, če bo kaj pomagalo!“

Le ena beseda. Mož: „Če se napijem in domov pridem, rečem le: »Dober večer, Micka« — vse drugo pove ona.“

Skrivnost. Gospod: „Veste, gospa, stvar je skrivnost; vendar pa bi jo vam povedal, če mi obljubite, da ne bote nikomur pravili!“ — Gospa: „Ce je tako, potem pa le pustite; kaj mi če skrivnost, če je pa ne smem nikomur razodeti!“

Navada. Stari logar: „... jaz nisem mogel konj več nazaj držati — priporočil sem dušo Bogu — in potlej je letelo proti vragu navzdol!“

Škofova akcija za reveže.

Izkaz darov za samaritansko akcijo prevzv. kneza in škofa.

(Konec.)

Za reveže v Celovcu in Beljaku so darovali: Prevzv. knezoškof 500 K, mil. stol. kanonik Martin Kovač 100 K, mil. stolni kanonik Mat. Größer 100 K, mil. stol. kanonik in gen. vikar Jan. Quitt 100 K, mil. stol. kan. Janez Vidovic 200 K, stolni kapitel 400 K, Družba sv. Mohorja 350 K, vladni svetnik vitez Rainer 100 K, elizabetinski samostan 100 K, baronica Aichelburg 100 K, Zveza nemških duhovnikov 100 K, deželni predsednik grof Lodron 100 K, soproga grofica Lodron 100 K, župnik E. (neimenovan) 600 K, odvetnik dr. Janko Brejc 100 K, g. Holenia Günther 100 K, Hans in Ela Weitlof 100 K, knez Rosenberg 200 K, Volbenk vitez Rainer 100 K, uršulinski samostan 100 K, stolni dekan Wappis 100 K, neimenovan iz Celovca 300 K, založnik tobaka Peharc 100 K, uradniki nemške osrednje banke 100 K, g. Maks Rothaner 200 K, grofica Westerhold 100 K, slov. posojilnica v Celovcu 200 K, g. Jurij Satz iz Volšperka 207 K, Zadruga za vnovčevanje lesa 200 K, gospa pl. Gutmanstal 100 K, gospa Marija Wirt (Beljak) 200 K, baron Heldorf 100 K, neimenovan dr. L. v Celovcu 100 K, Zadruga za vnovčevanje živine 500 K, Koroška posojilnica 200 K, Posojilnica Bela 100 K, opatija Št. Pavel 200 K. (Manjših darov ne izkažemo. Ured.)

Listnica uredništva.

J. S. na J. Prosimo za prepis dotičnega lastnoročnega pisma škofa Slomška. — **M. K. v Mariboru.** Knjižice ne poznamo in je tudi ni več na prodaj pri knjigotržcih. — **T. P. na O.** Pesmice nismo mogli objaviti, ker smo za dotično številko imeli podlistek že postavljen, nato je moral na vrsto neodložljiv rokopis, pozneje pa pesem ni več aktualna. Uđane pozdrave! — **J. N. na fronti:** Pesmica žal ni primerna za objavo. Iskrene pozdrave Vam in Vašim tovaršem!

Uradnikom

aktivnim vseh kategorij,

profesorjem

in učiteljem,

katerih neobremenjena služnina znaša najmanj K 2300— na leto, dalje

penzionistom,

ki imajo vsaj K 1400— pokojnine, dovoljuje

posojila

na podlagi življenjskega zavarovanja, proti zaznambi na služnino, oziroma pokojnino na prvem mestu in proti primernemu poroštvu pod najugodnejšimi pogoji na 5 do 25 letno amortizacijsko dobo

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Sprejmejo se tudi potniki za življenjsko zavarovanje s stalno plačo in provizijo.

Podrobna pojasnila daje brezplačno Generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

Pavličeva
ulica
št. 7.

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Pavličeva
ulica
št. 7.

Proda se zidana hiša na Rudi. Hiša je z opeko krita, ima 4 sobe, kuhinjo, obokane kleti in posebej drvarnico. Pri hiši je približno eden oral sveta. Iz prijaznosti posreduje posojilnica na Djekšah.

Lastnik in izdajatelj: **Gregor Einspieler**, prošt v Tinjah.

Odgovorni urednik: **Otmir Mihálek**.

Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

naj se javijo! Plačam najvišje cene za staro volneno robo, batirano odejo, raztrgano obleko in perilo, staro svilo, suknene odpadke, platnene kose, stari gumij, vse vrste cunj in vreče. Zadostuje karta na trgovino s starinami in produkti „Zum Lindwurm“ v Celovcu 12, Paulitschgasse 9, poleg „Hranilnega in posojilnega društva“.

Najlepši spomin

na svoje padle imate, če si oskrbite

slike. Slika se po
njihove vsaki fotografiji.

Peter Markovič, akad. slikar
Rožek, Koroško.

Vabilo

na

občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Suhi

r. z. z. n. p.

ki se bo vršil

v nedeljo, dne 15. aprila 1917

ob 3. uri popoldne

v hranilničnih prostorih.

Spored:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem obnem zboru.
2. Poročilo načelstva in računskih pregledovalcev.
3. Odobrenje letnega računa za l. 1916.
4. Volitev odbora in računskih pregledovalcev.
5. Slučajnosti.

Opomba. Če bi občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje drugi občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu zadružnikov.

Odbor.

100 litrov domače pijače

osvežujoče, slastne in žejo gaseče si lahko vsakdo sam napravi z majhnimi stroški. V zalogi so: ananas, jabolčnik, grenadinec, malinovec, muskatni hrusevec, poprovi metovec, pomarančev, prvenčev, višnjevec. Neuspeh izključen. Ta domača pijača se lahko pije poleti hladna, pozimi tudi vroča namesto ruma ali žganja. Sestavine z natančnim navodilom stanejo K 12.— franko po povzetju. Za ekonomije, tvornice, večja gospodarstva, delavnice itd. neprecenljive vrednosti, ker to delavca sveži in ne opijani in njegova delazmožnost nič ne trpi.

Jan. Grolloh, Engel-drožerija, Brno 638, Moravsko.

Vabilo

na

občni zbor

Hranilnice in posojilnice
v Št. Janžu v Rožni dolini

r. z. z. n. z.

ki se bo vršil

v nedeljo, dne 15. aprila 1917

ob 3. uri popoldne

v gostilni pri Tišlarju v Št. Janžu.

Spored:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje letnega računa za l. 1916.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev odbora in računskih pregledovalcev.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vljudno vabi

odbor.

Opomba. Če bi občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, se vrši isti dan in na istem mestu eno uro pozneje drugi občni zbor, ki bode sklepčen pri vsakem številu zadružnikov.

Paramente

kakor mašna oblačila, pluviala, vela, plaščke za ministrante, cerkveno perilo, birete, kolarje, šmizete, kelihe, ciborije, monštrance, zvončke itd., križe, sohe v bogati izbiri po nizkih cenah ima v zalogi oddelek za paramente Jožefovega društva v Celovcu.

Vabilo

na

29. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice
v Spodnjem Dravbergu

r. z. z. n. z.

ki se vrši

v četrtek, dne 19. aprila 1917

ob 1. uri popoldne

v posojilničnih lastnih prostorih
v Spodnjem Dravbergu.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obnem zboru.
2. Poročilo odbora za l. 1916.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1916. in sklep o čistem dobičku.
5. Volitev odbora in računskih pregledovalcev.
6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Ako bi ta občni zbor ob navedeni uri ne bil sklepčen, vrši se čez pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki bo veljavno sklepčen ne glede na število navzočih zadružnikov.

Vabilo

na

občni zbor

Posojilnice v Globasnici

r. z. z. n. z.

ki se bo vršil

na Velikonočni ponedeljek

dne 9. aprila 1917,

ob 3. uri popoldne

v posojilniški pisarni

z navadnim sporedom:

1. Čitanje zapisnika iz leta 1916.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobrenje letnega računa.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

REVMATIZEM, PROTIN, SKRNINA.

Dolgoletna zdravniška izkušnja uči, da se z našim, po celi Evropi edinim naravnim izdelkom, nobeno tajno sredstvo, nobeno zdravilo, revmatične in skrninate bolečine v mišicah in sklepih olajšajo in odstranijo, in napadi vedno redkejši postajajo, dokler konečno popolnoma ne izginejo. Pri

zdravljenju skrnine in revmatizma

izpolnjuje naš zdravilni izdelek namen, da z razkrajajočimi sestavinami, ki jih vsebuje, pospešuje iz obolelih del telesa, kar se je nabralo, in oprosti telo slabih snovi.

V svoji listi imamo na tisoče priznanj iz krogov zdravnikov in bolnikov, ki popolnoma dokazujejo veliko vrednost našega

domačega zdravljenja.

Dajte si takoj gratis poslati našo

uporabo zdravljenja.

Nam boste hvaležni.

**Alojzij Hartman, Berlin S. O.,
Michaelkirchplatz 8., odd. 253.**

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavnica: K 8.000.000.

Rezerve: K 1.000.000.

**Prodaja srečke razredne
loterije.**

Kolodvorska ulica št. 27.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice: Celje, Gorica, Sarajevo,
Split, Trst.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun.
Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst.

**Srečke na obroke,
promese k vsem žrebanjem.**